

KELİMELERİN DEĞERLER VE DÜŞÜNCE DÜNYAMIZA YANSIMALARI

ÖZET: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisadi Geliştirme Uluslararası İktisat Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Mehmet Karagül: “Toplumun düşünce ve değerler sistemindeki farklılaşmayı, çoğu kez kavramlara yüklenen anlamlardaki değişimler üzerinde gözlemek mümkündür. Bu noktada kullanılan kelime ve kavramlar aynı kalırken, bunların yüklendiği anlamlardaki değişim üzerinden, toplumun değer yargılarındaki farklılaşmanın ne yönde ve nasıl değişik mecralara kaydığını görebiliyoruz. Toplumların ortak değerlerinin korunması ve geliştirilmesi yönünden, hatta nesiller arası iletişimin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için kelime ve kavramların sahip oldukları temel anlamları ile varlığını sürdürmesi hayati bir önem arz ettiği kanaatindeyiz.”

ABSTRACT: Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Economics and Administrative Sciences Economics Development Head of Department of International Economics Prof. Dr. Mehmet Karagül: “The differentiation in the system of society’s ideas and values, often in the sense that it is possible to observe changes could be ascribed to the concepts. At this point words and concepts that are used remain the same, while the meaning of them through differentiation in what is loaded and how society’s values change in shifting in different channels we can see. The protection and development of the common values of society even in terms of communication between generations in order to sustain a healthy way of in existence, with the fundamental meaning of words and concepts it is our opinion that it is of vital importance.”

Prof. Dr. Mehmet Karagül
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
İk.İd.Bil.Fak. İktisat Bölümü
mkaragul@mehmetakif.edu.tr

İnsanı diğer canlılardan ayırt eden asli özelliklerinden düşünebilme ve buna bağlı kelimeler aracılığı ile konuşarak iletişim kurma hasletleri, insanoğluna dünyevi ve uhrevi sorumluluklar yüklenmesinin de temel kaynağıdır. Dolayısıyla yaşayan ve yaşatılan kelime ve kavramları, ilgili toplumun düşünce yapısı ile olaylara ve eşyaya bakışı konusunda belirleyici unsurlar olduğunu kabul etmek durumundayız.

Kelimeler ve

Düşünebilme Yeteneği

Âdemoğlunun sahip olduğu düşünebilme yeteneğinin yansımalarını, üst beynin kelimeler üzerinden gerçekleştirdiği fikri eylemleri; idrak etme, muhakeme etme, farkına varma, yorumlama, sonuç çıkarma ve sorumluluk alma şeklinde sıralamak mümkündür. Bu tür eylemlerin beyin tarafından gerçekleştirilmesinde kullanılan temel araçlar şüphesiz kullandığımız kelime ve kavramlardır. Dolayısıyla bilinen ve kullanılan kelime ve kavramlar ile bunlara yüklenen anlamlar, geliştirilecek olan fikri eylemlerin niteliği açısından belirleyici mahiyettedir.

Bu çerçevede beynin düşünebilme özelliğinin gelişimi ve kapasitesi büyük ölçüde kişinin sahip olduğu kelime hazinesi ile doğru orantılıdır.

Çünkü beyin düşünce eylemini kelimeler üzerinden gerçekleştirmektedir. Bu nedenle bilinen kelime ve kavramların sayısı ne denli fazla ise ilgili kişinin düşünebilme yeteneği, bu bağlamda esnek ve alternatifli düşünce ve fikir geliştirebilme kabiliyeti o denli yetkin olacaktır.

Kavramlardaki Değişim ve Değerlerdeki Farklılaşma

Toplumun düşünce ve değerler sistemindeki farklılaşmayı, çoğu kez kavramlara yüklenen anlamlardaki değişimler üzerinde gözlemek mümkündür. Bu noktada kullanılan kelime ve kavramlar aynı kalırken, bunların yüklendiği anlamlardaki değişimlerinden, toplumun değer yargılarındaki farklılaşmanın ne yönde ve nasıl değişik mecralara kaydığını görebiliyoruz. Söz konusu kavramla gelen toplumsal değişimi, aşağıdaki birkaç kelime üzerinden anlatmaya çalışalım.

Talep kelimesi, bugün ekonomik dolayısıyla maddi boyutlu mal ya da para almak, istemek için kullanılırken, bir 50 yıl kadar önce aynı kelime, talebe şeklinde bugünkü öğrenci kelimesiyle eşanlamlı kullanılarak, bilgiyi isteyen anlamındaydı. Benzer şekilde tahsil kelimesi, bugün para, çek ve senet tahsil etmek, toplamak anlamında kullanılmasına rağmen, yine bir 40-50 yıl önce "tahsil hayatım" şeklindeki bir ifade ile hayatımın; bilgi toplama, bilgi edinme dönemi, yani öğrenim hayatım, şeklinde toplumun hafızasında yer buluyordu. Bu iki kelimedeki anlam farklılaşmasıyla dahi toplumumuzun düşünce sisteminin, bilgi merkezli bir anlayıştan, kapitalist, maddiyatçı bir düzleme kaydığını açıkça görebilmek mümkündür.

Bu çerçevede şu gerçeği de göz ardı etmek mümkün değildir. Bu toplum; talep ve tahsil kelimelerini, bugünkü maddiyatçı anlamında değil de bilgi merkezli kullandığı dönemlerde dünyaya hükmedebilen bir özelliğe sahipken, bugün bilginin bu denli değersizleştiği ve maddiyatın ön

plana çıktığı günümüz şartlarında, dünyanın bizlere hükmettiğini inkâr edebilmek kolay olmasa gerek.

Dikkati çeken bir başka anlatım tarzı ise TV ve radyolardaki hava raporlarında karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde hava raporu sunan konuşmacılar, eğer geleceğe ait hava beklentisinde; yağmur, kar, buz ve soğuk varsa "hava bozacak", "hava kötüleşecek" veya "beyaz esaret geliyor" şeklinde kötümser bir ifade ile ortalığı velveleye vermektedirler. Ancak aynı hava şartları, bir önceki neslimizce; "hava rahmete dönüyor, "rahmet yağacak veya bereket yağıyor" şeklinde ifade ediliyordu.

Görüldüğü üzere, aynı kelimeyi farklı anlamlarda kullanarak ya da benzer olayları değişik şekillerde yorumlayarak, toplumsal değişimin boyutunu ve yönünü kelime ve kavramlar üzerinden gözlemlemek mümkün olmaktadır.

MİLLET Halk Olursa...!

Meselenin bir başka vechesi ise önceki kelime ve kavramlar yerine yenilerini türeterek toplumun geçmişe ait fikir hafızasını sıfırlamak ya da ona yeni bir şekil vermek tarzında karşımıza çıkmaktadır. Mesela "Millet" kelimesi yerine türetilen "Ulus" kelimesi ve yine "millet" yerine kullanılan "halk" kelimeleri bunlardan sadece bir kaçıdır. Her bir kelime yaşadığı dönemin toplumsal değerlerinin sembollerle sese dönüşmüş şeklidir.

